

مبانی انسان شناسی

محمد علی شایان فخر

سرشناسه : شایان فخر، محمدعلی، ۱۳۳۱ -
 عنوان و نام پدیدآور : مبانی انسان‌شناسی
 مشخصات نشر : تهران: تی آرا، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۲۳۸ ص.
 شابک : 978-600-7910-19-1
 وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر
 یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی:
<http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۲۹۳۳۲

عنوان کتاب : مبانی انسان‌شناسی
 تألیف : محمدعلی شایان فخر
 ناشر : تی آرا
 شمارگان : ۱۰۰۰ جلد
 نوبت چاپ : اول، ۱۳۹۴
 صفحه‌آرایی و طراحی جلد : رَدَن‌ا ۰۹۳۵۸۱۴۵۸۵۹
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۱۰-۱۹-۱
 قیمت : ۱۲۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
--------	-------

فصل اول: انسان‌شناسی چیست؟

۱۱.....	مقدمه علم مردم‌شناسی
۱۶.....	مردم‌نگاری چیست؟
۱۹.....	اهمیت و فواید مردم‌شناسی
۲۲.....	تفاوت مردم‌نگاری با مردم‌شناسی
۲۳.....	ویژگیهای مردم‌شناسی

فصل دوم: تقسیمات انسان‌شناسی

۲۵.....	تقسیمات انسان‌شناسی
۲۵.....	انسان‌شناسی فیزیکی
۲۶.....	انسان‌شناسی جسمانی
۲۹.....	زبان‌شناسی

فصل سوم: رابطه انسان‌شناسی با علوم دیگر

۳۵.....	رابطه انسان‌شناسی با علوم دیگر
۴۰.....	انسان‌شناسی سیاسی
۴۲.....	انسان‌شناسی اقتصادی
۴۴.....	روان‌شناسی
۴۵.....	جغرافیای انسان‌شناسی

فصل چهارم: تاریخچه مردم‌شناسی

۴۷.....	مقدمه
۴۸.....	هرودوت
۵۱.....	احمد بن فضلان (قرن‌های سوم و چهارم)
۵۲.....	ابوریحان بیرونی
۵۲.....	ابن بطوطه
۵۴.....	مسعودی
۵۵.....	مقدسی

۵۵.....	طبری
۵۷.....	یاقوت حموی
۵۷.....	ابن خلدون
۵۸.....	ناصر خسرو
۶۰.....	ادریسی
۶۰.....	ابن حوقل
۶۱.....	ابن خردادبه
۶۲.....	یعقوبی
۶۴.....	مردم‌شناسی در ایران

فصل پنجم: نظریه‌های انسان‌شناسی

۶۹.....	نظریه‌های انسان‌شناسی
۵۷.....	الف: انسان‌شناسی فرهنگی در ایالات متحده آمریکا
۷۳.....	مارگارت مید
۷۵.....	روث بندیکت
۷۷.....	ژولین استیوارد
۷۹.....	آلفرد کروبر (۱۸۷۶-۱۹۶۰)
۸۱.....	رابرت لویی (۱۸۸۳-۱۹۵۷)
۸۲.....	ب: انسان‌شناسی فرهنگی در فرانسه
۸۵.....	مارسل موس
۸۷.....	آرنولد فون گنپ (۱۸۷۳-۱۹۵۷)
۸۷.....	لوسین لویی برول (۱۸۵۷-۱۹۳۹)
۸۸.....	ج: انسان‌شناسی فرهنگی در انگلستان
۹۰.....	ادوارد برنت تایلر
۹۲.....	سر جیمز جرج فریزر
۹۳.....	جولیان استیوارد
۵۷.....	هربرت اسپنسر
۵۷.....	ژاک گودی
۹۶.....	برونیسلاو مالینوفسکی

۱۰۱.....	آلفرد رینالدرداد کلیف براون (۱۸۸۱-۱۹۹۵).....
۱۰۳.....	د: انسان‌شناسی فرهنگی در آلمان.....
۱۰۳.....	گوستاو فریدرش کلم.....
۱۰۵.....	آدولف باستیان.....
۱۰۶.....	فرانتس بواس (۱۸۵۸- ۱۹۴۲).....
۱۰۸.....	رالف لینتون.....
۵۷.....	فرانتز بواس.....
۱۰۹.....	بوهان یا کوب با خوفن.....

فصل ششم: فرهنگ

۱۱۳.....	فرهنگ شناسی.....
۱۱۹.....	ویژگی های فرهنگ.....
۱۲۴.....	فرهنگ پذیری.....
۱۲۷.....	تغییر و تحول فرهنگی.....
۱۲۸.....	عناصر اساسی فرهنگ.....
۱۳۰.....	اشاعه فرهنگی.....
۱۳۰.....	جامعه و فرهنگ.....
۱۳۱.....	انزوای فرهنگی.....
۱۳۲.....	فرهنگ مادی.....
۱۳۲.....	فرهنگ غیرمادی یا معنوی.....

فصل هفتم: مردم‌شناسی خانواده

۱۳۵.....	مردم‌شناسی خانواده و خویشاوندی.....
۱۳۶.....	تعریف خانواده.....
۱۳۷.....	کارکرد های خانواده.....
۱۳۹.....	اهمیت خانواده.....
۱۳۹.....	جایگاه و منزلت خانواده.....
۱۴۱.....	اهداف تشکیل خانواده.....
۱۴۲.....	خانواده هسته ای و گسترده.....
۱۴۳.....	ویژگی های خانواده هسته ای.....

۱۴۴.....	انواع خانواده هسته ای
۱۴۵.....	خانواده گسترده
۱۴۵.....	ویژگی های خانواده گسترده
۱۴۶.....	پیدایش خانواده
۱۴۹.....	خویشاوندی
۱۵۰.....	ازدواج
۱۵۱.....	انواع ازدواج
۱۵۲.....	یک همسری
۱۵۴.....	برخی ویژگی های جوامع چند زنی
۱۵۷.....	ازدواج بین دو هم جنس در جوامع مدرن
۱۵۷.....	ازدواج زن با زن، ازدواج ارواح در جوامع سنتی
۱۵۸.....	ازدواج با محارم دودمانی
۱۵۸.....	ازدواج پسران با همسران پدر متوفی
۱۵۹.....	انواع ازدواج در عشایر
۱۵۹.....	ازدواج در دوره ساسانیان
۱۶۲.....	«لویرات» و «سررات»
۱۶۵.....	انواع ازدواج در حیوانات
۱۶۶.....	قواعد اسکان پس از زناشوئی
۱۵۹.....	پدر مکانی
۱۶۷.....	مادر مکانی
۱۶۷.....	دایی مکانی
۱۶۷.....	هر دو مکانی

فصل هشتم: قوم شناسی

۱۶۹.....	قوم شناسی
۱۷۳.....	قوم محوری
۱۷۳.....	قوم کشی

فصل نهم: نظریه های تکاملی و نظریه های غیر تکاملی

۱۷۷.....	مقدمه
----------	-------------

۱۷۸.....	نظریه تکامل گرایی.....
۱۷۸.....	خطوط کلی نظرات تکامل گرایان.....
۱۷۹.....	مردم شناسان تکامل گرا.....
۱۷۹.....	فرآیند تکامل.....
۱۸۰.....	فرآیند دوری و فرایند خطی.....
۱۸۱.....	مکتب اشاعه بنیادها.....
۱۸۲.....	مکتب اشاعه (تاریخی) آلمان.....
۱۸۳.....	مکتب اشاعه (تاریخی) انگلیس.....
۱۸۵.....	مکتب اشاعه (تاریخی) در ایالت متحده امریکا.....
۱۸۹.....	گسترش تطور گرایی کلاسیک.....
۱۹۵.....	الف: تطور گرایی.....
۱۹۵.....	لوئیز هنری مرگان:.....
۲۰۰.....	سایر تطور گرایان بریتانیایی.....
۲۰۲.....	سرادوارد تایلر.....
۲۰۳.....	فونکسیونالیزم (کارکرد گرایی).....
۲۰۵.....	انتقادات وارد بر فونکسیونالیزم.....
۲۰۸.....	اصول مکتب کارکرد گرایی.....
۲۰۹.....	فرهنگ گرایی.....
۲۱۱.....	ساخت گرایی.....
۲۱۴.....	اصول تحلیل ساختی.....
۲۱۶.....	انسان شناسی کاربردی.....
	فصل دهم: فولکلور (فرهنگ عامه)
۲۱۹.....	مقدمه.....
۲۲۰.....	تعریف فرهنگ عامه.....
۲۲۱.....	خصایص فولکلور در نظر صاحب نظران.....
۲۲۳.....	موضوعات اساسی فرهنگ عامه.....
۲۲۴.....	ویژگی های فرهنگ عامه.....
۲۲۶.....	زمینه اجتماعی فولکلور.....

۲۲۶.....	بعد زمانی فولکلور
۲۲۷.....	واسطه انتقال فولکلور
۲۲۷.....	فولکلور در رابطه با مردم‌شناسی
۲۲۷.....	نقش فولکلور و اهمیت بررسی و گردآوری آن
۲۲۸.....	فرهنگ عامه، میراث غیر مادی ملت ها.....
۲۲۹.....	قلمرو
۲۳۰.....	تاریخچه مطالعات فرهنگ عامه (جهان و ایران)
۲۳۳.....	فهرست منابع

www.ketab.ir

مقدمه

«انسان‌شناسی» و «مردم‌شناسی» همانطور که از نامشان بر می آید کوششی برای شناخت انسان و مردم است که در سال (۱۸۶۰ م) شکل گرفت و تا پایان قرن به عنوان یک رشته دانشگاهی مطرح گردید. هرچند پیدایش این رشته با تحقیقات انسان‌شناسی معروف مانند «تایلر» و «مرگان» معرفی شد.

حقیقتاً انسان‌شناسی در جهان امروزی به عنوان علم مطالعه انسان شناخته شده است. این دانش به مطالعه‌ی همه زمینه‌های حیات اجتماعی انسان می‌پردازد و همانطور که در متن کتاب ملاحظه خواهید کرد این بخش از معرفت انسان حوزه‌های متنوعی را به خود اختصاص می‌دهد.

اگرچه «انسان‌شناسی» نسبت به سایر حوزه‌های معرفت انسانی از قدمت کمتری برخوردار است، اما به اهمیت آن در حیات اجتماعی انسان روزانه افزوده می‌شود. شاید به خاطر اهمیت موضوع اصلی مطالعه‌ی این حوزه یعنی «انسان» باشد.

«انسان‌شناسی» یکی از گسترده‌ترین و جذاب‌ترین حوزه‌های علمی علوم انسانی است. شاید این جذابیت به خاطر توجه کل‌گرایانه این رشته به انسان در عرصه تحقیقات نظری و تجربی باشد. درست است که سوابق تجربی این رشته نسبت به برخی رشته‌های دیگر کمتر است، اما اکثر کسانی که در محدوده موجود تحقیقات تجربی انسان شناختی فعالیت داشته‌اند اقرار می‌دارند که تلاش برای کسب شناخت درباره انسان به ویژه در عرصه تحقیقات تجربی این رشته به آشکار شدن نقاط کور حیات اجتماعی انسان در گذشته، حال و آینده کمک شایانی خواهد نمود.

مطالعه کتاب حاضر از جمله کتاب‌های آموزنده در زمینه انسان‌شناسی است و اهمیت این اثر در توضیح گسترده ساده، مفاهیم کلیدی انسان‌شناسی است که شامل

رهنمودهای کنجکاوانه مربوط موضوعات انسان‌شناسی زیستی و انسان‌شناسی فرهنگی است.

از دیگر ویژگی‌های این کتاب، مطابقت آن با سرفصل‌های شورای عالی برنامه ریزی است. بنابراین به نظر می‌رسد که این اثر جهت آشنایی دانشجویان علوم اجتماعی و همچنین سایر رشته‌ها با علم مردم‌شناسی سر و کار دارند مفید و کاربردی می‌باشد.

در خاتمه بر خود لازم می‌دانم از دوستان و همکاران دانشمند که همواره مشوق اینجانب در تالیف کتاب حاضر بودند و فرزندان عزیزم مصطفی و مرضیه شایان فخر که ویراستاری کتاب را بر عهده داشتند سپاسگزاری نمایم. همچنین از سرکار خانم فرشته نصیری خو و الهه نصیری خو که زحمت تایپ کتاب را بر عهده داشتند تشکر و سپاسگزاری نمایم.

محمد علی شایان فخر